

KOMENTÁŘ

8. 4. 2024

Důchody a příjemci důchodů v Pardubickém kraji v roce 2023

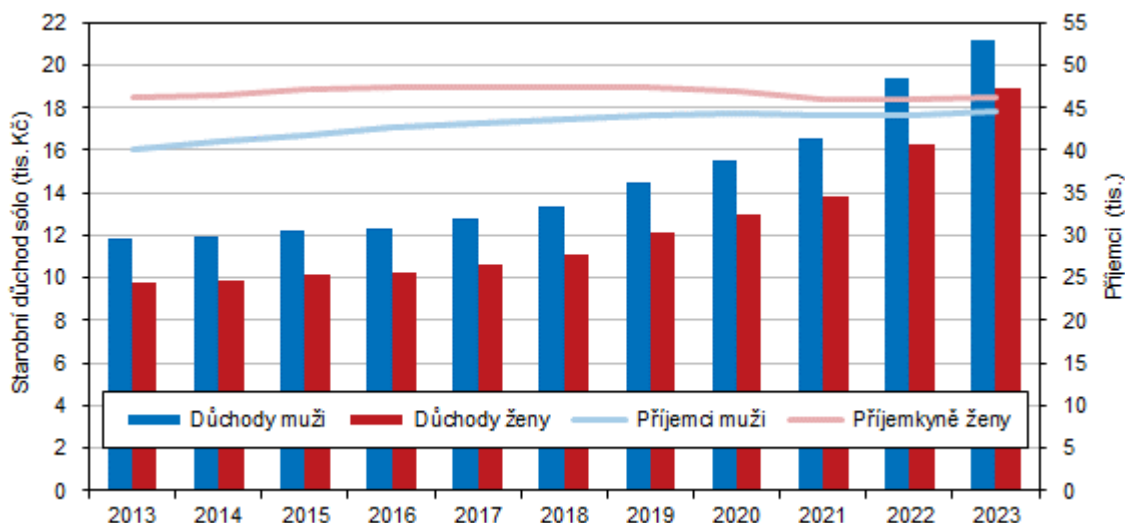
V Pardubickém kraji v prosinci 2023 pobíralo některý z důchodů 145,0 tis. osob, z toho 120,2 tis. osob pobíralo starobní důchod samostatně nebo v kombinaci s pozůstalostním důchodem. Průměrný starobní důchod proti roku 2022 vzrostl o 2 226 Kč a činil 20 026 Kč. Rozdíl mezi výší starobního důchodu (sólo) mužů a žen se po předchozím dlouhodobém růstu snížil na 2 293 Kč.

V Pardubickém kraji v prosinci 2023 splňovalo podmínky pro výplatu některého z důchodů 145 031 osob. Mezi všemi **příjemci důchodů** převažovaly ženy z 57,9 % (83 995 žen), muži tvořili 42,1% podíl (61 036 mužů). Celkový počet osob pobírajících důchod v roce 2023 v Pardubickém kraji se meziročně zvýšil o 227 osob (počet mužů vzrostl o 428, počet žen se naproti tomu snížil o 201). Mírný nárůst počtu důchodců v kraji tak přerušil předchozí výrazný tříletý pokles, který byl ovlivněný především situací vyvolanou pandemií koronaviru, a s tím souvisejícím zvýšeným počtem zemřelých ve vyšších věkových kategoriích.

Dle jednotlivých důchodových kategorií byla z celkového počtu příjemců důchodů v Pardubickém kraji v roce 2023 nejpočetněji zastoupena kategorie příjemců starobních důchodů plných a poměrných vyplácených sólo a v kombinaci s pozůstalostním důchodem (tj. vdovským nebo vdoveckým), kteří tvořili 82,9 % osob (120,2 tis.). Kategorie příjemců invalidních důchodů (sólo a v kombinaci s pozůstalostním důchodem) zahrnovala 15,1 % (21,9 tis.) z příjemců důchodů. Vdovský a vdovecký důchod sólo pobíralo 0,7 % osob (1,0 tis.) a sirotčí důchod pobíralo 1,3 % osob (1,9 tis.).

Průměrná výše a příjemci plného starobního důchodu sólo podle pohlaví v Pardubickém kraji (stav v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

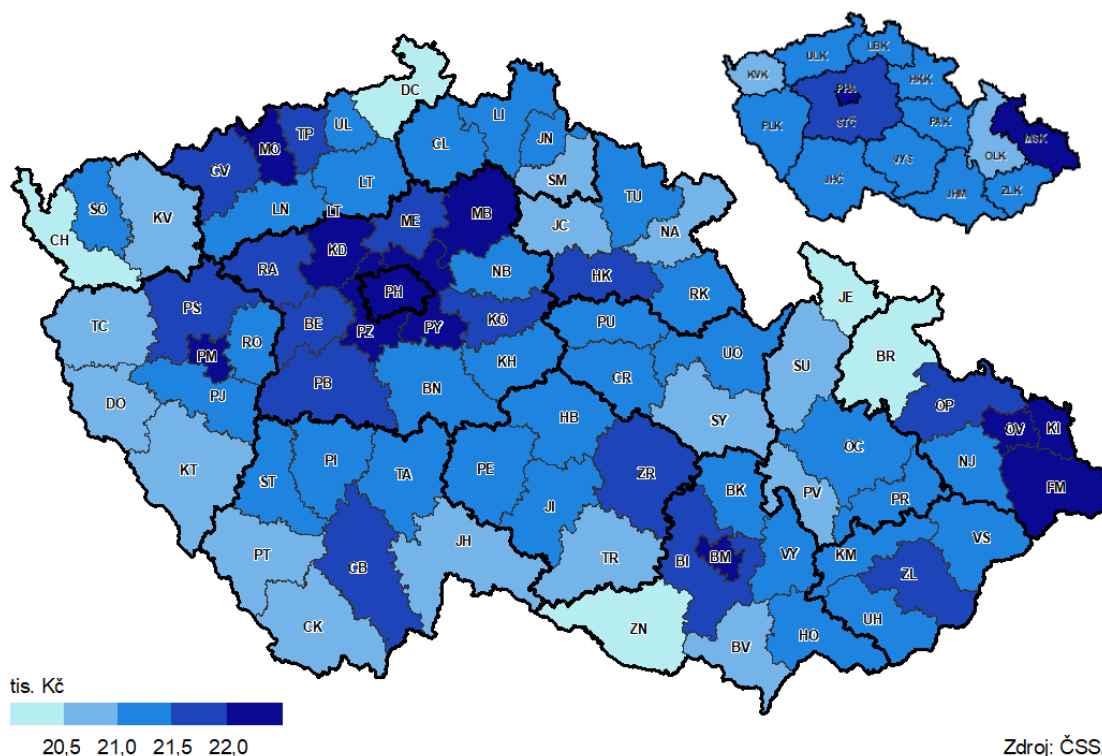

KOMENTÁŘ

Nejpočetněji zastoupenou skupinou mezi příjemci důchodů **vyplácených sólo** v Pardubickém kraji byli **příjemci starobního důchodu** (plného bez poměrného), kteří na konci roku 2023 představovali 90,7 tis. osob (44,6 tis. mužů, 46,1 tis. žen). Počet starobních důchodců v kraji meziročně vzrostl o 683 osob, s převahou mužů (534 osob) nad ženami (149 osob). Ve srovnání s rokem 2013 vzrostl počet příjemců starobních důchodů v kraji o 5,0 % (4 338 osob), zvýšení se týkalo pouze mužů (+11,0 %, 4 420 osob), počet žen se v průběhu sledovaného období snížil (-0,2 %, tj. -82 osob).

Průměrný starobní důchod plný vyplácený sólo (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem a bez poměrného starobního důchodu) v prosinci roku 2023 v Pardubickém kraji činil 20 026 Kč, byl proti průměru ČR nižší o 284 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl 4. nejnižší. Nejvyšší starobní důchody byly na konci roku 2023 vypláceny v Hl. m. Praze (21 519 Kč). Nejnižší starobní důchody pobírali příjemci žijící v Karlovarském kraji (19 557 Kč).

**Průměrná měsíční výše starobního důchodu mužů
podle okresů a krajů ČR v prosinci 2023**
(plné starobní důchody vyplácené sólo)

Zdroj: ČSSZ

Muži v Pardubickém kraji pobírali na konci roku 2023 plný **starobní důchod** bez souběhu ve výši 21 192 Kč. V rámci **krajů České republiky** byly nejvyšší starobní důchody mužů vypláceny v Hlavním městě Praze (22 850 Kč) a nejnižší v Karlovarském kraji (20 690 Kč), Pardubický kraj se umístil na třetí nejnižší pozici.

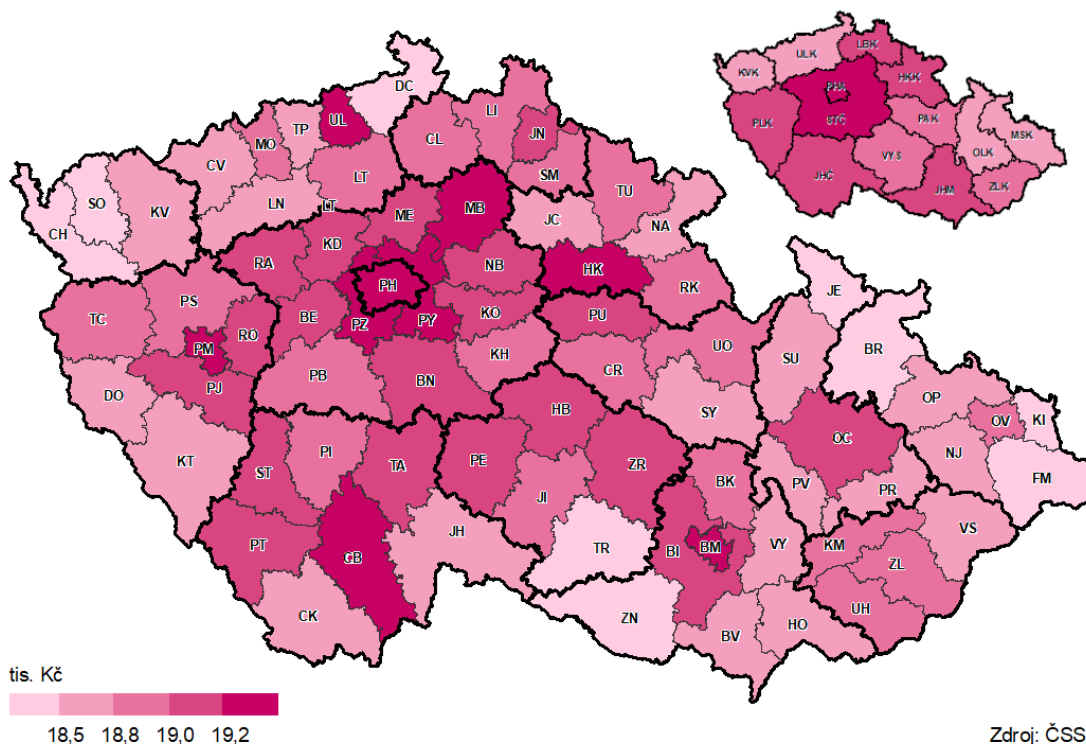
Mezi 77 **okresy ČR** se s nejvyšší hodnotou vypláceného starobního důchodu mužů umístil jako první v pořadí okres Karviná (23 456 Kč) následovaný Prahou a okresem Praha-západ (22 850 Kč,

KOMENTÁŘ

resp. 22 705). V rámci Pardubického kraje se nejvýše, na 27. příčce, umístil okres Pardubice (21 486 Kč), nejnižší 19. pozici obsadil okres Svitavy (20 872 Kč). Nejnižší penze v rámci ČR pobírali starobní důchodci z okresů Znojmo, Jeseník a Cheb (19 899 Kč, 20 159 Kč, 20 246 Kč).

Starobní důchodkyně v kraji pobíraly v průměru o 2 293 Kč nižší penze než muži a jejich plný důchod bez souběhu s pozůstalostním důchodem tedy v roce 2023 činil 18 899 Kč. V **mezikrajském srovnání** byly nejvyšší starobní důchody žen vypláceny obdobně jako u mužů v Hlavním městě Praze (20 413 Kč) a naopak nejnižší v Moravskoslezském kraji (18 525 Kč). Ženy z Pardubického kraje se výší starobního důchodu zařadily na sedmou nejnižší pozici ve srovnání krajů.

Průměrná měsíční výše starobního důchodu žen podle okresů a krajů ČR v prosinci 2023 (plné starobní důchody vyplácené sólo)

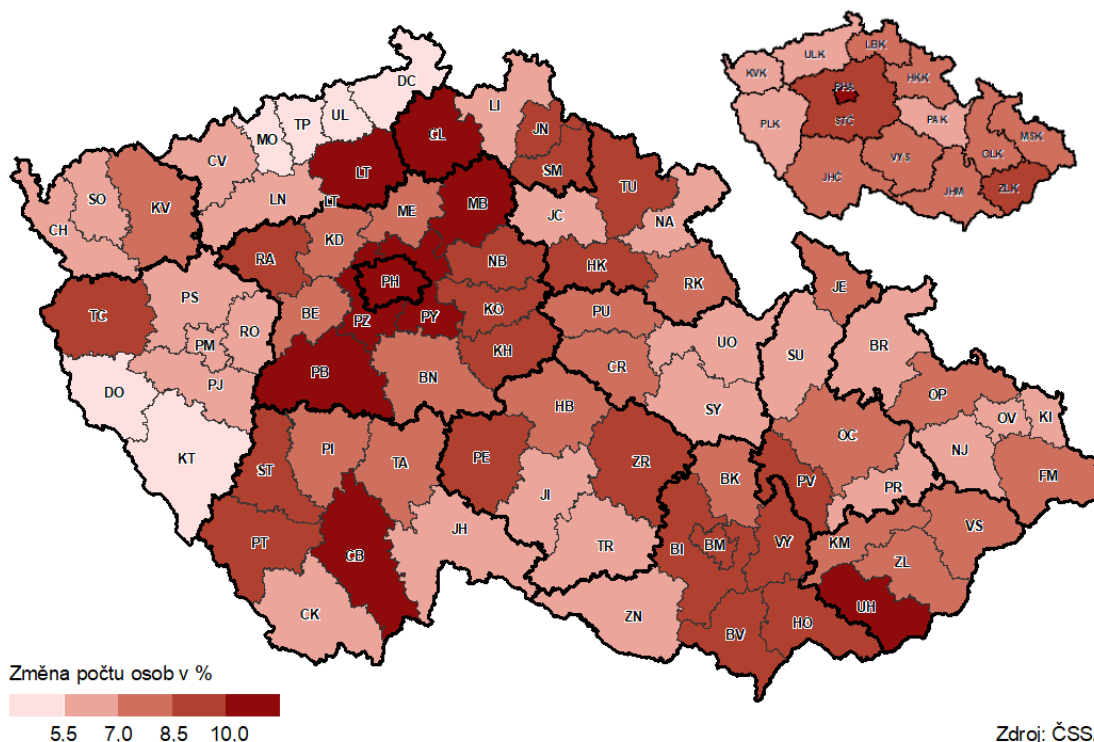
Mezi všemi **okresy ČR** seřazenými dle výše starobních důchodů žen bez souběhu s pozůstalostním důchodem se na konci roku 2023 nejvýše zařadila Praha a okresy Praha-západ a Mladá Boleslav (20 413 Kč, 19 946 Kč, 19 770 Kč); na 27. příčce se umístil okres Pardubice (19 023 Kč). Na opačném konci srovnání se umístily okresy Karviná, Znojmo a Jeseník (17 856 Kč, 17 968 Kč, 18 048 Kč); mezi okresy Pardubického kraje byl na nejnižší 26. pozici zařazen okres Svitavy (18 755 Kč).

KOMENTÁŘ

Mezi příjemci starobního důchodu každoročně roste podíl osob, které se rozhodly odejít do **předčasného starobního důchodu**. Důvody souvisí se zvyšováním hranice pro odchod do důchodu a s obtížnějším uplatněním starších osob na trhu práce, od konce roku 2022 i s mimořádnými valorizacemi důchodů.

V prosinci 2023 pobíralo v Pardubickém kraji **předčasný starobní důchod** (samostatně i v souběhu s pozůstalostním důchodem) 36,5 % důchodců ve starobním důchodu, tj. o 2,2 procentní body více než v přechozím roce. Proti roku 2013 v Pardubickém kraji vzrostl počet osob, které do předčasného důchodu odešly, o více než třetinu a proti roku 2022 o 6,9 % (4. nejnížší nárůst v mezikrajském srovnání). Vzestupný trend je patrný u obou pohlaví. Vyšší podíl důchodců v předčasném důchodu je dlouhodobě patrný u **mužů**, u kterých na konci roku 2023 v kraji činil 39,5 %. **Ženy** v předčasném důchodu v kraji tvořily 34,4 % příjemkyň starobních důchodů. V absolutních číslech ženy v předčasném starobním důchodu v prosinci 2023 přečísly muže téměř o 5 tisíc osob.

Změna počtu příjemců předčasných starobních důchodů mezi prosincem roku 2022 a 2023 (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)

Mimořádné valorizace důchodů v roce 2022 vytvořily výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu a ovlivnily rozhodnutí řady obyvatel v předdůchodovém věku. Výše umístěný kartogram naznačuje zvýšený zájem o odchod do předčasného starobního důchodu v roce 2023 především u obyvatel Prahy, Středočeského a Zlínského kraje. Z okresů ČR se nad hranici 10% meziročního zvýšení počtu důchodců v předčasném starobním důchodu

KOMENTÁŘ

v roce 2023 umístilo 9 okresů s maximem v okrese Praha-západ (11,7 %); Praha-východ (10,9 %) a Mladá Boleslav (10,5 %). Naopak ve 3 okresech nepřekročili důchodci v předčasném důchodu hranici 5 % meziročního zvýšení, a to v okresech Děčín (4,3 %), Domažlice (4,5 %) a Most (4,8 %). Okresy Pardubického kraje se všechny umístily ve druhé polovině okresů s nižším meziročním přírůstkem počtu předčasných starobních důchodců.

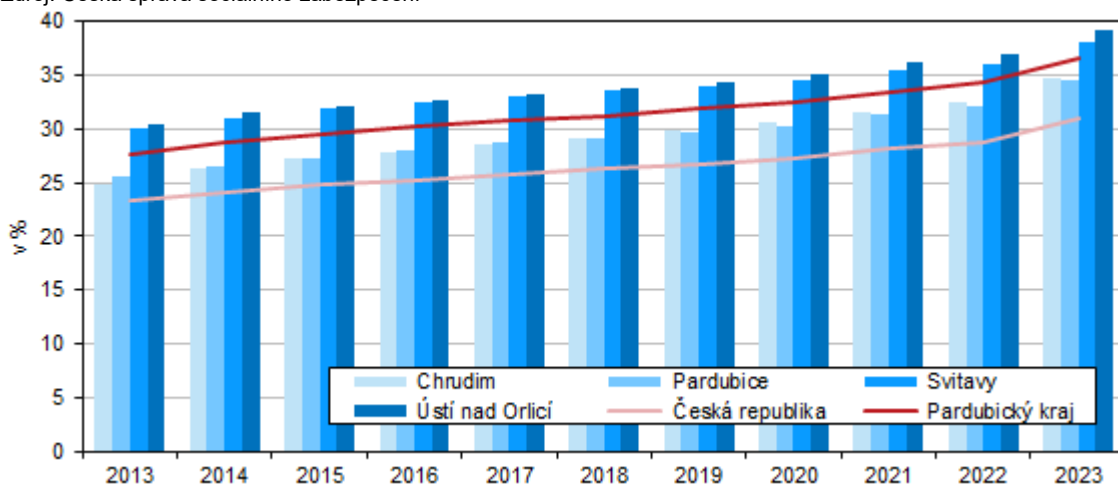
Pardubický kraj se dlouhodobě umísťuje na druhé nejvyšší pozici v podílu osob v předčasném starobním důchodu na všech starobních důchodcích (36,5 % v roce 2023) v **mezikrajském srovnání**, nejvyšší pozici obsazuje Kraj Vysočina (39,5 % v roce 2023). Nejnižší podíl osob, které odcházejí do předčasného důchodu, žije v Praze (16,1 % v roce 2023). Ve všech **okresech Pardubického kraje** v roce 2023 podíl příjemců předčasných starobních důchodů převyšoval hodnotu republikového průměru (31,0 %). Mezi okresy Pardubického kraje je dlouhodobě nejvyšší podíl příjemců předčasných důchodů evidován v okrese Ústí nad Orlicí (39,2 % v roce 2023) a Svitavy (38,1 % v roce 2023). Nejnižší podíly v kraji tvořili v roce 2023 důchodci v předčasném důchodu v okresech Pardubice (34,5 %) a Chrudim (34,7 %).

Příjemci předčasných starobních důchodů v Pardubickém kraji, jeho okresech a ČR

(stav v prosinci)

(podíl příjemců předčasných důchodů na celkovém počtu příjemců starobních důchodů; bez poměrných důchodů, včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Pozůstalostní důchod neboli vdovský a vdovecký důchod vyplácený samostatně nebo v kombinaci s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním) pobírala na konci roku 2023 více než pětina ze všech **příjemců** některého z důchodů v Pardubickém kraji (30,6 tis. osob). Žen pobírajících vdovský důchod bylo v prosinci 2023 v Pardubickém kraji celkem 25,6 tis., a to bylo 5krát více, než činil počet mužů s vdoveckým důchodem sólo a v kombinaci s přímým důchodem (5,0 tis. osob). Z porovnání počtu příjemců vdovských a vdoveckých důchodů v prosinci let 2013 a 2023 je patrný výraznější pokles u žen (-9,4 %) než u mužů (-3,0 %).

Výše pozůstalostních důchodů vyplácených sólo nebo v kombinaci s přímým důchodem se v kraji pohybuje pod republikovým průměrem s výjimkou vdoveckých důchodů sólo, které jsou

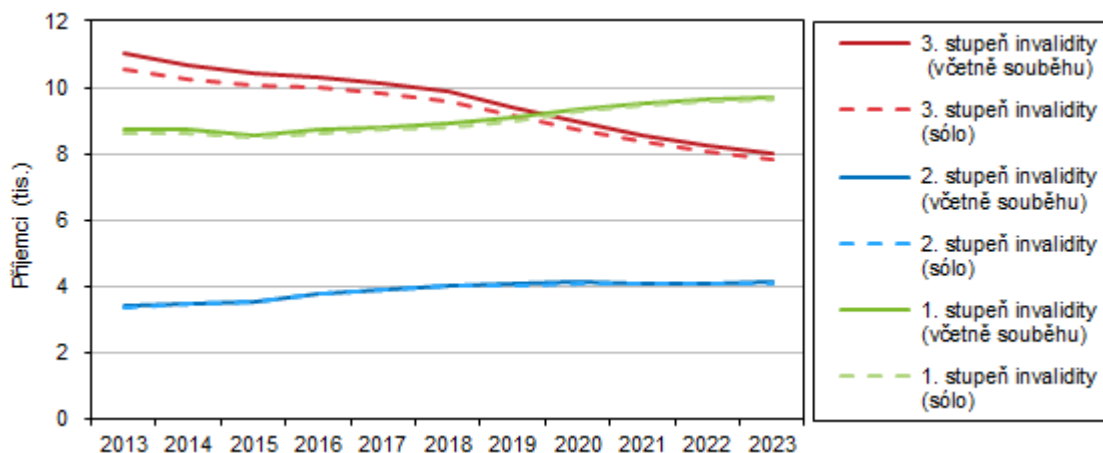
KOMENTÁŘ

5. nejvyšší (11 710 Kč) a o 181 Kč převyšují průměr v ČR. Naproti tomu vdovecké důchody vyplácené v kombinaci s přímým důchodem byly v prosinci roku 2023 v Pardubickém kraji v mezikrajském srovnání třetí nejnižší (23 510 Kč). Vdovské důchody kombinované s přímým důchodem byly v roce 2023 v Pardubickém kraji páté nejnižší (21 829 Kč) a vdovské důchody vyplácené sólo byly v mezikrajském srovnání sedmé nejnižší (12 509 Kč).

Celkem 21,9 tis. osob (15,1 % z celkového počtu **příjemců důchodů**) pobíralo v Pardubickém kraji v prosinci 2023 některou ze tří kategorií **invalidního** důchodu. Příjemci důchodů pro invaliditu 3. stupně (sólo včetně souběhu s pozůstalostním důchodem) představovali druhý nejvyšší podíl z celkového počtu příjemců invalidních důchodů, a to 36,7 % (8,0 tis. osob). Oproti roku 2013 se počet příjemců důchodů pro invaliditu 3. stupně snížil o 27,2 %. Příjemci důchodů pro invaliditu 2. stupně tvořili v roce 2023 téměř pětinu ze všech invalidních důchodců v kraji (18,9 %, tj. 4,1 tis. osob) a jejich počet od roku 2013 vzrostl o 21,5 %. Nejvyšší podíl (44,4 %) ze všech invalidních důchodců představovali příjemci důchodu pro invaliditu 1. stupně. Od roku 2013 vzrostl počet příjemců invalidních důchodů pro invaliditu 1. stupně v kraji o 11,2 % na 9,7 tis. osob v prosinci 2023.

Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Pardubickém kraji (stav v prosinci) (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; z toho sólo)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Průměrná výše invalidních důchodů vyplácených **sólo** v Pardubickém kraji v roce 2023 byla ve srovnání s ČR nadprůměrná u všech kategorií. Invalidní důchody 3. stupně byly v mezikrajském průměru sedmé nejnižší a jejich průměrná výše činila 17 032 Kč. Čtvrté nejvyšší byly ve srovnání krajů důchody pro invaliditu 2. stupně (11 512 Kč) a shodnou příčku obsadila i krajská hodnota výše důchodů pro invaliditu 1. stupně (9 756 Kč). Muži v kraji pobírají v průměru o 5 až 6 % vyšší invalidní důchod než ženy (dle stupně invalidity).

Necelé 2 tisíce osob pobíraly v prosinci 2023 v Pardubickém kraji **sirotčí důchod** v průměrné výši 10 396 Kč. Počet příjemců sirotčích důchodů v kraji se od roku 2013 snížil o 13,5 % (v celé ČR o 11,8 %). V rámci okresů kraje má nejvyšší počet osob pobírajících sirotčí důchod okres Pardubice (597 osob, tj. 30,7 % krajského úhrnu) a nejnižší okres Chrudim (399 osob; 20,5 %).

KOMENTÁŘ

Na území republiky bylo dle údajů České správy sociálního zabezpečení na konci roku 2023 evidováno 970 stoletých a starších důchodců, z toho bylo 843 žen (86,9 %) a 127 mužů (13,1 %). Nejstarší žena pobírající důchodové dávky žije v Olomouckém kraji a narodila se v roce 1916 (107 let). Nejstarší muž v důchodu žije v Hlavním městě Praze, byl narozen v roce 1918 (105 let). V Pardubickém kraji v prosinci 2023 žilo celkem 42 **osob ve věku 100 a více let**, z tohoto počtu tvořili muži 16,7 % (7 osob), ženy 83,3 % (35 osob). Nejvyššího důchodového věku v Pardubickém kraji dosáhla v prosinci 2023 žena 106letá.

Všechny údaje použité v tomto příspěvku (včetně dat v tabulkách a grafech) vycházejí ze zdrojů České správy sociálního zabezpečení, resp. Ministerstva práce a sociálních věcí, od nichž ČSÚ datové podklady přebírá. Všechny údaje jsou uváděny podle stavu v prosinci daného roku.

Tematické odkazy:

[Statistické ročenky MPSV z oblasti práce a sociálních věcí](#)

[Statistické ročenky ČSSZ](#)

[Další související informace na stránkách KS ČSÚ v Pardubicích](#)

Kontakt:

Oddělení informačních služeb KS ČSÚ v Pardubicích

Ing. Monika Mikanová, Tel: 466 743 421, 736 509 030, E-mail: monika.mikanova@czso.cz

Ing. Hedvika Fialová, Tel.: 466 743 418, 737 857 459, E-mail: hedvika.fialova@czso.cz